

**Предложение на ФНСЗ към Закона за държавния бюджет на
Република България за 2023**
във връзка с исканията на синдиката, разчетени на база 1 юли – 31
декември 2023г.

ОСНОВНИ ИСКАНИЯ

Увеличаване на бюджета за Министерство на земеделието и храните, в частта Разходи за персонал, с общо 19 млн лв., което ще позволи увеличение на трудовите възнаграждения с поне 15% на работещите и служителите във второстепенните разпоредители с бюджет - Изпълнителна агенция Борба с градушките; Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури; Българска агенция по безопасност на храните; както и 5,5 млн. лв. за Селскостопанска академия.

МОТИВИ

ПО Т.1

Предложението по т. 1 за промяна на **Разходи за персонал** в бюджета на Министерството на земеделието и храните от Закона за ДБРБ 2023, разчетени за периода **1 юли – 31 декември 2023г** със **19 млн. лева** ще позволи увеличение на трудовите възнаграждения с поне 15% на работещите и служителите от системите на Министерството в това число са ИА „Борба с градушките”, ИА „Рибарство и аквакултури”, БАБХ.

Направеното предложение е във връзка с изчисления ръст на кумулативната инфлация за последните 24 месеца и още повече във връзка с традиционно ниските заплати на работещите на терен в различните системи на Министерството на земеделието и храните. Дейността на министерството е насочена към:

- ✓ **гарантиране на хранителната сигурност;**
- ✓ **повишаване на конкурентоспособността на българските селскостопански продукти** в условия на членство в ЕС, осъществяване на единен контрол по хранителната верига за осигуряване на безопасност на храните и хуманно отношение към животните;
- ✓ **разнообразяване на икономиката** и подобряване на условията на живот в селските райони;
- ✓ създаване на условия за устойчиво развитие на **рибарския и горския** сектори;
- ✓ превръщане на **аграрната наука** в основен фактор за устойчиво развитие на българското земеделие, чрез разработване на интегрирани научни проекти в приоритетни направления;

- ✓ създаване на условия за ефективно използване на научния потенциал и неговото развитие, повишаване качеството на научните изследвания в унисон с европейските приоритети в областта на земеделието, израстване в научната кариера и приобщаване на учените към Европейското изследователско пространство;
- ✓ повишаване ефективността и разширяване на **защитаваната от градушки** територия; изграждане на съвременна система за наблюдение на неблагоприятни метеорологични явления чрез модернизация на съществуващите радиолокационни станции, вкл. изграждане на национална метеорологична радиолокационна мрежа;
- ✓ създаване на условия за устойчиво, конкурентноспособно и екологично **поливно земеделие** посредством възстановяването, разширяването и модернизирането на **хидромелиоративната инфраструктура**; регулиране на дейностите по напояване, отводняване, предпазване от заливане, **защита от вредното въздействие на водите** извън населените места.

Реализирането на държавната политика в областта на земеделието и отговора на зеления и цифров преход в икономиката ни, се възлагат и провеждат посредством **структурите от системата на министерството, Селскостопанска академия, държавни предприятия.**

Поредното замразяване на работните заплати в тези звена е недопустимо и неприемливо за нас, защото пряко засяга жизнения стандарт на работещите, а така също ще е пагубно за ефективността и резултатността от заложените цели, дейности и политика на отрасловото Министерство. Ниските доходи продължават да обезсърчават и демотивират и бездруго недостатъчния административен капацитет, работещ на терен във всички структурни звена. Въпреки последното увеличение на работните заплати в последните години не успя да компенсира много от изоставащите заплати в отделните звена на Министерството **особено на висококвалифицирани специалисти, научни работници, изпълнителски кадри.**

Направеният ръст на възнагражденията към момента е само на базата „догонване“ на увеличението на минималната работна заплата и доведе до изравняване на възнагражденията на квалифицираните специалисти с тези на неквалифицираните. Това се наблюдава във всички структури на Министерството, но най-осезаемо е в **ИА „Борба с градушките“** и **ИАРА**, където средната работна заплата е **1000 - 1100** лв. В ИАБГ над 700 ракетострелци продължават да получават малко над МРЗ за страната. Квалифицирани специалисти от ИАРА, които отговарят и **за телефон 112** работят за между 900 и 1000 лв. месечно.

В тези структури намаление на персонала е невъзможно, администрацията е от години в намален състав, а ракетострелците при увеличения брой на площадките са в нарушение на нормативите за работно време и почивки.

Затова настояваме за увеличение на разходите за персонал в МЗм с 20%, което възлиза на **900** хиляди лева за ИАБГ и **700** хил. лв. за ИА **”Рибарство и аквакултури”** и **9** милиона лева за специалистите в **БАБХ**. БАБХ е

единствената институция, която е отговорна за осъществяване на ефективен контрол на безопасност на храните по цялата хранителна верига.

Ако не бъдат осигурени горепосочените средства за ръст на заплатите, системите отново ще останат хронично недофинансирани, с изключително лоши и рискови условия на труд за всички работещи и най-вече с унизителното заплащане на високо квалифицирани и отговорни специалисти и работещи.

ПО Т. 2, 3 и 4 – Селскостопанска академия

Селското стопанство е единствения отрасъл на икономиката, за който е изградена и обществено финансирана специална структура за научно обслужване – **Селскостопанска академия**, която обхваща 29 института и научни центрове и 13 опитни станции във всички основни направления на селскостопанската наука. Спецификата на отрасъла изисква развиване и прилагане на силна научно-изследователска дейност, което означава създаване и развиване на висококвалифицирани кадри, но най-вече привличане и запазването им в отрасъла. Приложните изследвания, които ССА провежда са един от основните компоненти на изследователската дейност и тяхното изпълнение в приоритетни научни области е от ключово значение за развитието на иновациите в полза на икономиката и обществото.

От десетилетия наблюдаваме неравнопоставено отношение и подценяване на **Селскостопанска академия и аграрната наука** в политиките на Р България, което се изразява в хронично недофинансиране на ССА, ниско заплащане, демотивиращи условия на труд, липса на перспектива за постоянния научен състав. Всичко това, заедно с тежката демография в България, демотивира младите научни кадри и прави академията непривлекателна кариера за младите аграрни специалисти.

В предложения Закон за държавния бюджет на Република България за 2023г. предвидения трансфер към ССА за 2023г. е 44 949,9 хил. лв. Увеличението спрямо 2022г., в т.ч. след актуализацията от м. юли 2022 е в размер на 6,7 млн. лв. и е свързано само с повишаване на минималната работна заплата/1.01.2023 на 780 лв. Отново липсва перспектива за човешкия потенциал в системата.

При така предложения бюджет за втора поредна година е налице ярко несъответствие в заплащането на труда на една и съща категория учени в научно-изследователските организации - ССА и БАН - и в държавните висши училища. Този проблем, генериран от приетото през 2020 г. ПМС 371 от 17.12.2020, регламентиращо минимален размер на основна заплата на асистент в държавните висши училища от 1770 лв. доведе до и продължава да поставя **сериозни различия в** заплащането на учени на еднакви длъжности в ССА (от асистент – 1380 лв. до професор – 1680 лв.) и във ВУЗ (от асистент 1770 лв.), отговарящи на еднакви изисквания по Закона за развитие на академичните степени в Р България, ЗРАСРБ. Това несъответствие продължава да задълбочава дългогодишните структурни проблеми с привличането на млади изследователи в ССА, с качеството на научните изследвания и интеграцията на аграрната наука към световната и да провокира социално напрежение.

Ще подчертаем отново, че България има ясен ангажимент към целите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2017-2030 г., а вече поредна година наблюдаваме изоставащите темпове на доходите на работещите особено в системата на аграрната наука и забавяне на планирания ръст на публичното финансиране на научните изследвания и развойна дейност, НИРД, като процент от БВП, отделян за наука в изпълнение на Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2017-2030, и дялът от БВП за наука), което за 2023г. трябва да е 0,8% от БВП, през 2024г. – 0,9%, а през 2025г. – 1% от БВП.

С направеното предложение за увеличение с **5,5 млн. лв. за периода 1. юли – 31 декември 2023г.** допълнителен ресурс ще се осигури достигане на работните заплати на работещите и научния състав в Селскостопанска академия до тези от БАН и държавните ВУЗ и ще компенсира натрупаната инфлация чрез увеличението на средствата за заплати на научен, технически и административен персонал с поне 20%.

Поддържането и развиването на научния потенциал в ССА е от ключово значение за развиване на сектора и системата на земеделието, защото човешките ресурси в науката винаги са били и ще бъдат ключов фактор.

10 юли 2023г.

София

Валентина Васильонова
Председател на ФНСЗ